

BOPLATS SOLBERG I NORRALA

Arkeologisk efterundersökning

Åkre 1:4
RAÄ 182
Norråla socken
Söderhamns kommun
Hälsingland
2017

Inga Blennå

BOPLATS SOLBERG I NORRALA

Arkeologisk efterundersökning

Åkre 1:4
RAÄ 182
Norrala socken
Söderhamns kommun
Hälsingland
2017

Rapport 2018:08
Inga Blennå

Länsmuseet Gävleborgs rapportserie

Rapportserien innefattar rapporter inom länsmuseets verksamhetsområden arkeologi, bebyggelsehistoria, byggnadsvård, kulturmiljövård, etnologi, konst- och kulturhistoria.

Du kan själv ladda hem rapporter i PDF-format från länsmuseets hemsida www.lansmuseetgavleborg.se

Rapporter, böcker och mycket annat kan Du köpa/beställa i länsmuseets butik butiken@xlm.se eller 026-65 56 35.

Utgivning och distribution:

Länsmuseet Gävleborg

Box 746, 801 28 Gävle

Tel 026-65 56 00

www.lansmuseetgavleborg.se

© Länsmuseet Gävleborg 2018

Omslagsbild: Ledningsschaktet löper in i boplatssområdet. Foto från väster.

Foto: Inga Blennå

Staten har rätt att sprida dokumentationsmaterialet och rapporten enligt CC BY-licens. Lantmäteriverkets kartor omfattas ej av denna licens.

Allmänt kartmaterial från Lantmäteriverket. Medgivande MS2010/01366.

ISSN 0281-3181

Print: Länsmuseet Gävleborg

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	5
Inledning.....	5
Målsättning och metod.....	5
Topografi och fornlämningsmiljö.....	5
Resultat.....	7
Förslag till vidare åtgärder.....	8
Referenser.....	9
Administrativa uppgifter.....	9
Bilaga. Provrutor och fynd.....	10

Figur 1. Översiktskarta med undersökningsområdet blåmarkerat.

SAMMANFATTNING

Länsmuseet Gävleborg har på uppdrag av Ellevio AB/Kraftteamet Sverige AB utfört en arkeologisk efterundersökning av en förhistorisk boplat, RAÄ 182 Norrala socken, inom fastigheten Åkre 1:4, Söderhamns kommun. Ellevio AB/Kraftteamet Sverige AB gör ombyggnationer av elnätet i området. Undersökningen föranleddes av att ett ledningsschakt grävts genom området för boplatmarkeringen utan antikvarisk övervakning. Kostnadsansvarig var Ellevio AB/Kraftteamet Sverige AB. Undersökningen utfördes 2017-06-20 av Maria Björck och Inga Blennå efter beslut av Länsstyrelsen Gävleborg (dnr 2026-2017).

Vid undersökningen manuellgrävdes ett antal provrutor. Provrutornas innehåll samt ledningsschaktets grävmassor sållades. Fyndmaterialet framkom i schaktets grävmassor, det var sparsamt och bestod av flintskrapa, kvartsavslag och brända ben. Schaktet och rutorna dokumenterades och mättes in med GPS.

INLEDNING

Länsmuseet Gävleborg har 2017-06-20 genomfört en arkeologisk efterundersökning av en förhistorisk boplat RAÄ 182, Norrala socken, inom fastigheten Åkre 1:4, Söderhamns kommun. Undersökningen har gjorts på uppdrag av Ellevio AB/Kraftteamet Sverige AB som gör ombyggnationer av elnätet i Norrala, Söderhamns kommun. Länsstyrelsen bedömde att antikvarisk övervakning skulle ske vid några platser i anslutning till fornlämningar. På den aktuella platsen hade schaktning redan utförts utan antikvarisk övervakning. Undersökningen utfördes efter beslut av Länsstyrelsen Gävleborg (dnr 2026-2017) av Maria Björck och Inga Blennå. Kostnadsansvarig var Ellevio AB/Kraftteamet Sverige AB.

MÅLSÄTTNING OCH METOD

Boplatsens utbredning är inte känd utan lämningen är endast markerad som ett punktobjekt i fornlämningsregistret. Vid schaktningsarbetena på platsen hade ett ledningsschakt grävts genom området vid boplatmarkeringen. Målsättningen med undersökningen var att dokumentera och tillvarata den information om boplaten som kan finnas kvar i schaktmassorna och den intill schaktet närmast liggande ytan.

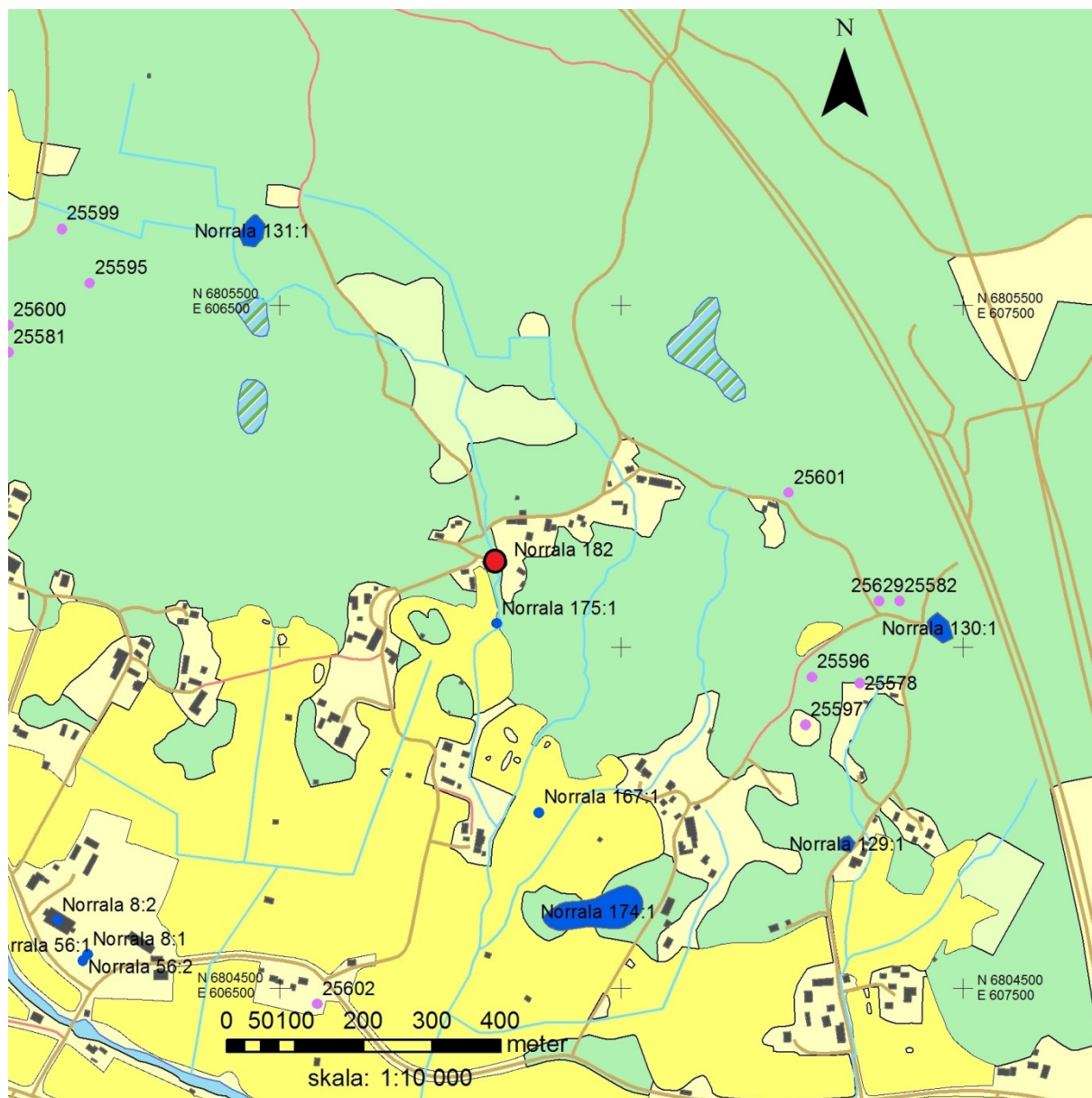
Vid undersökningen grävdes åtta provrutor manuellt. Rutornas innehåll, samt de grävmassor som låg i det igenlagda ledningsschaktet, sållades. Provrutorna dokumenterades, ledningsschaktet och rutorna mättes in med GPS.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

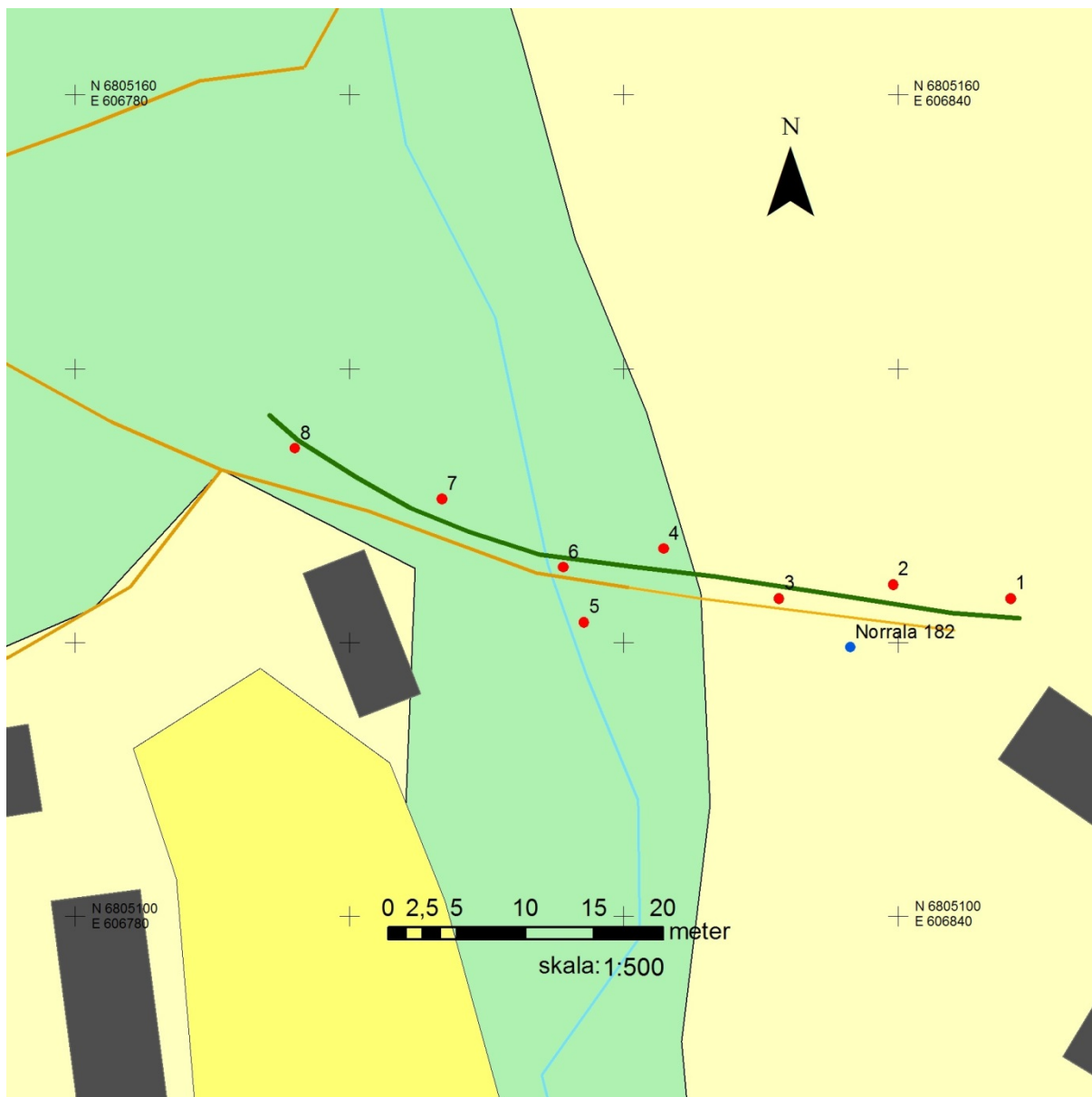
Norrala socken är en kustsocken med en flack dalgång med Norralaan i dess mitt. En havsvik sträckte sig tidigare in i Norraladalen och i västra delen ligger bland annat Kungsgården som sannolikt utgjort ett äldre centrum i bygden. Efterleden *-ala* kan troligen kopplas till byn Ale. Förlederna i sockennamnen Norrala och Söderala berättar om socknarnas läge i förhållande till varandra (Svenskt ornamnslexikon 2003).

I socknen finns flera boplatsgropar i klappersten registrerade men endast ett fåtal stenåldersboplatser. Boplatserna Måndagsbäcken, Norrala RAÄ 177, undersöktes 1996 av Länsmuseum Gävleborg. Fyndmaterialet utgjordes till stor del av slagen och bearbetad kvarts och boplatserna daterades till tidigneolitikum (Ulfhielm 1996).

Boplatserna Norrala RAÄ 182 registrerades inom inventeringsprojektet *Yngre stenålderns kustboplatser*. Vid inventeringstillfället påträffades keramik och brända ben (Björck 2000). Lokalen är registrerad som bevakningsobjekt och endast som ett punktoobjekt. Det innebär att dess utbredning och omfattning är oklar. Platsen är belägen mellan en mindre bilväg i väster och ett fritidshus i öster. Området utgörs av en sandig plåt i en svag sydslutning ovanför Norraladalen som ligger cirka 35 meter över havet. Lokalen ligger därmed på en höjd som motsvarar äldsta bronsålderns nivåer i Hälsingland. Endast ett fåtal boplatser är funna på denna nivå över havet och de ligger i landskapets nordöstra del.

Figur 2. Boplatserna RAÄ 182 är markerade med rött. Omkringliggande forn- och kulturlämningar är markerade med blått. Skog & Historialämningar är markerade med rosa.

Figur 3. Ledningsschaktet markerat med grönt och provgroparna med rött. Markeringen för boplats Norråla RAÅ182 är blå.

RESULTAT

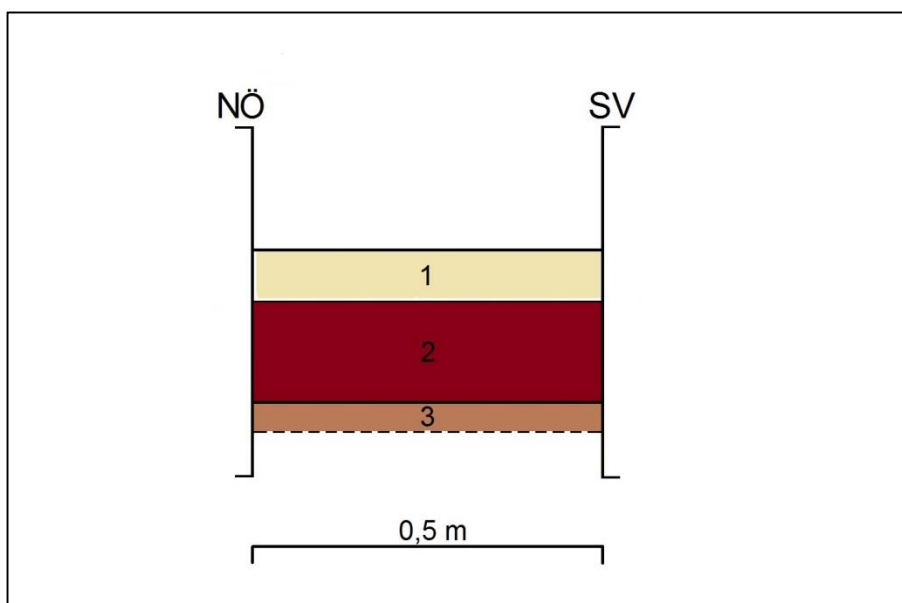
Vid det tidigare utförda schaktningsarbetet hade ett cirka 60 meter långt och 0,5 meter brett ledningsschakt grävts vid platsen för den registrerade boplatsen. Vid undersökningen upptogs åtta provrutor vilka var 0,5×0,5 meter stora. Provrutornas fyllnadsmaterial utgjordes av ett 0,2–0,3 meter tjockt lager av gul/röd sand. Fyllnadsmaterialet och grävmassorna i det igenlagda ledningsschaktet sållades.

Fyndmaterialet var sparsamt och bestod av en flintskrapa, ett kvartsavslag och ett plattformsavslag av tät bergart samt brända ben. Det fyndmaterial som framkom hittades i ledningsschaktets grävmassor, inte i provrutorna. Samtliga fynd gjordes i den östra delen av ledningsschaktet mellan ruta nummer 2 och 4.

Med tanke på att boplatsen ligger på bronsåldersnivåer är det inte förvånande att fyndmaterialet var sparsamt. Boplatser på motsvarande nivåer är över lag fyndfattigare jämfört med högre liggande lokaler.

Figur 4. Östra delen av ledningsschaktet där fyndmaterialet hittades. Foto: Inga Blennå.

Figur 5. Sektion provruta nummer fyra. 1) blekjord, 2) röd sand, 3) brun steril sand.

FÖRSLAG TILL VIDARE ÅTGÄRDER

Om nya grävarbeten skulle bli aktuella på platsen bör samtidigt en arkeologisk övervakning göras. Fyndmaterialet är sparsamt men visar ändå tydligt att det rör sig om en boplatsslokal. En avgränsning av lokalen skulle därför vara önskvärd.

REFERENSER

Björck, N. 2000. *Projektet "Yngre stenålderns kustboplatser"*. Inventering av neolitiska kustbosättningar i Gävleborgs län 1995-1998. Rapport Länsmuseet Gävleborg 2000:15.

Svenskt ortnamnslexikon. 2003. Språk- och folkminnesinstitutet, Uppsala.

Ulfhielm, B. 2004. *Måndagsbäcken – en neolitisk boplatz*. Arkeologisk undersökning. RAÄ 177, Norrala socken, Hälsingland, 1996. Rapport Länsmuseet Gävleborg 2004:01.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens diarienummer: 2026-2017

Beslutsdatum: 2017-06-09

Länsmuseet Gävleborgs diarienummer: 408/320

Uppdragsgivare: Ellevio AB/Kraftteamet Sverige AB

Undersökningstid: 2017-06-20

Arkeologisk personal: Maria Björck, Inga Blennå

Fornlämning: RAÄ 182 Norrala socken

Fastighet: Åkre 1:4

Koordinatsystem: Sweref 99TM

Arkeologitimmer i fält: 16

Dokumentationshandlingar: Förvaras i Länsmuseet Gävleborgs arkiv (2 digitala filer och 4 fotografier)

Fynd: Flintskrapa, kvartsavslag, plattformsavslag av bergart och brända ben.

Fynden förvaras hos Länsmuseet Gävleborg i väntan på fyndfördelning.

BILAGA. PROVRUTOR OCH FYND

Ruta	Fyllning
1	0,20 meter tjock gul sand, övergående i brun sand
2	0,25 meter tjock gul sand, övergående i brun sand
3	0,30 meter tjock röd sand, övergående i brun sand
4	0,25 meter tjock röd sand, övergående i brun sand
5	0,15 meter tjock gul sand, övergående i brun sand
6	0,20 meter tjock gul sand, övergående i brun sand
7	0,20 meter tjock gul sand, övergående i brun sand
8	0,15 meter tjock gul sand, övergående i brun sand

Tabell 1. Grävda provrutor

Fyndnr	Sakord	Material	Antal	Vikt g	Anm
1	Skrapa	Flinta	1	2	
2	Avslag	Kvarts	1	<1	
3	Avslag	Bergart	1	<1	Plattformsavslag av tät bergart
4	Brända ben	Ben	2	<1	

Tabell 2. Fyndtabell

LÄNSMUSEET GÄVLEBORG, BOX 746, 801 28 GÄVLE. TEL 026-65 56 00. WWW.LANSMUSEETGAVLEBORG.SE
BESÖKSADRESS: SÖDRA STRANDGATAN 20, GÄVLE